

Горбачова І. В.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри управління та адміністрування,
Житомирський інститут Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»*

Кузнецов Ю. В.

*магістр,
Житомирський інститут Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-438-5-3>

СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ РЕСУРСАМИ

В умовах динамічних змін економічного середовища та зростання конкуренції підприємства постійно стикаються з викликами, пов'язаними з ефективним використанням своїх виробничих ресурсів. Управління виробничим потенціалом та ресурсами стає ключовим чинником забезпечення конкурентоспроможності й стабільного розвитку організацій, особливо в умовах глобальних економічних криз та швидких технологічних змін. Сучасні стратегії управління виробничими ресурсами спрямовані на підвищення продуктивності, мінімізацію витрат, адаптацію до ринкових вимог і створення стійких конкурентних переваг. Ефективне використання таких ресурсів дозволяє підприємствам не тільки оптимізувати виробничі процеси, але й швидко реагувати на зміни в ринковому попиті, сприяючи їхньому довгостроковому розвитку.

Сучасні дослідження вказують на те, що управління виробничими ресурсами є одним з найважливіших аспектів, який визначає ефективність діяльності підприємства. У сучасних умовах ефективне управління ресурсами забезпечує швидку адаптацію до змін зовнішнього середовища, зокрема до технологічних та ринкових зрушень. Актуальність досліджень з управління виробничими ресурсами зростає в контексті переходу до Індустрії 4.0, де автоматизація, інтернет речей та використання великих даних трансформують виробничі процеси, підвищуючи їх ефективність та гнучкість.

Серед останніх досліджень відомих учених у цій сфері можна відзначити праці, які зосереджуються на цифровізації виробничих процесів, автоматизації управлінських рішень та інтеграції

інформаційних технологій. Так, Дж. Гінсберг та колеги пропонують підхід до управління ресурсами, заснований на аналізі великих даних, що дозволяє підвищити точність планування виробничих операцій та знизити рівень втрат. Інші дослідники, зокрема, М. Портер та Дж. Хеккер, наголошують на важливості стратегії оптимізації ресурсів з урахуванням екологічних факторів та сталого розвитку.

Управління виробничими ресурсами охоплює комплекс заходів, спрямованих на забезпечення ефективного використання матеріальних, трудових, фінансових і технологічних ресурсів. Ключові сучасні підходи включають оптимізацію ресурсів на основі даних, автоматизацію процесів і використання принципів сталого розвитку, що забезпечує баланс між рентабельністю та екологічною відповідальністю [1]:

1. Оптимізація ресурсів за допомогою аналізу великих даних. Використання великих даних (Big Data) і алгоритмів штучного інтелекту стає основою для прийняття обґрунтованих рішень щодо управління виробничими ресурсами. Завдяки аналізу даних про витрати, продуктивність і попит компанії можуть визначати оптимальні обсяги ресурсів, знижуючи надлишкові витрати та мінімізуючи непродуктивні втрати. Наприклад, обробка даних про завантаженість обладнання дає змогу краще планувати обсяги виробництва, уникати простоїв і підвищувати загальну продуктивність.

2. Автоматизація управлінських процесів. Автоматизація дозволяє підприємствам зменшити вплив людського фактора, що знижує ризик помилок у використанні ресурсів і підвищує точність управління процесами. Впровадження систем автоматизованого управління дозволяє інтегрувати всі виробничі ресурси в єдину платформу, що дає змогу в реальному часі контролювати кожен етап виробничого процесу. Це особливо ефективно на великих підприємствах із розгалуженою структурою виробництва, де оптимізація на кожному рівні сприяє загальному підвищенню ефективності.

3. Індустрія 4.0 та Інтернет речей (IoT). Концепція Індустрії 4.0, заснована на використанні Інтернету речей, дозволяє організувати виробничі процеси з мінімальними втратами, створюючи повністю контрольоване виробниче середовище. За допомогою IoT-пристроїв підприємства можуть у режимі реального часу відстежувати стан обладнання, рівень використання матеріалів і продуктивність співробітників. Це дає змогу уникати незапланованих зупинок, знижувати витрати на технічне обслуговування і підвищувати загальну гнучкість виробництва.

4. Сталий розвиток і екологічна відповідальність. Сучасні стратегії управління все більше зосереджуються на екологічних аспектах, що пов'язано з вимогами сталого розвитку та суспільного тиску на підприємства. Оптимізація ресурсів з урахуванням екологічних аспектів,

таких як енергозбереження та мінімізація відходів, дозволяє підприємствам не лише знизити екологічний вплив, а й отримати переваги за рахунок економії ресурсів. Це стає важливою складовою в побудові репутації підприємства і допомагає залучати інвестиції від екологічно відповідальних фондів.

Управління виробничими ресурсами є одним з ключових напрямів, що визначає ефективність і конкурентоспроможність підприємства. В умовах постійного розвитку технологій та зростаючих вимог до якості й ефективності виробництва підприємства змушені впроваджувати нові стратегії, які дозволяють максимально ефективно використовувати ресурси. Сучасні стратегії в цій сфері орієнтовані на інтеграцію цифрових технологій, оптимізацію процесів і впровадження принципів сталого розвитку.

Цифровізація стала основою багатьох сучасних підходів до управління ресурсами, дозволяючи підприємствам використовувати великі дані для обґрунтованих рішень [2]. Застосування аналітичних інструментів і алгоритмів штучного інтелекту дозволяє зібрати й обробити величезний масив інформації про роботу обладнання, продуктивність персоналу та витрати матеріалів. Це дає можливість вчасно виявляти ресурси, які використовуються неефективно, і оптимізувати їх використання, мінімізуючи непродуктивні витрати.

Автоматизація управлінських процесів також займає важливе місце в сучасних стратегіях управління виробничими ресурсами. Завдяки автоматизації підприємства зменшують залежність від людського фактора, знижують ризик помилок і підвищують точність виконання виробничих завдань. Сучасні автоматизовані системи управління об'єднують усі елементи виробництва в єдину платформу, що дозволяє в режимі реального часу контролювати процеси, швидко реагувати на зміни в робочих умовах та оптимізувати ресурси відповідно до поточних потреб.

Індустрія 4.0 та Інтернет речей (IoT) відкривають нові можливості для управління виробничими ресурсами. Завдяки IoT-пристроям підприємства отримують доступ до інформації про стан обладнання, рівень використання матеріалів і продуктивність працівників у режимі реального часу. Це дозволяє не лише уникати простоїв і оптимізувати витрати на технічне обслуговування, але й підвищити гнучкість виробництва, що є особливо важливим у швидкозмінному ринковому середовищі.

Принципи сталого розвитку стають усе більш важливими в стратегіях управління виробничими ресурсами, оскільки підприємства прагнуть знизувати свій екологічний вплив і дотримуватися стандартів соціальної відповідальності. Це включає енергозбереження, зниження викидів і мінімізацію виробничих відходів, що не лише сприяє економії ресурсів,

а й зміцнює позитивний імідж підприємства на ринку. Впровадження сталих підходів стає важливим чинником у залученні інвесторів і партнерів, що цінують екологічну відповідальність.

Сучасні стратегії управління виробничими ресурсами – це комплексна система підходів, яка поєднує інновації, гнучкість і екологічну відповідальність. Вони дозволяють підприємствам підвищувати продуктивність і якість продукції, водночас знижуючи витрати і покращуючи стійкість до ринкових викликів.

Отже, сучасні стратегії управління виробничими ресурсами орієнтовані на цифровізацію, автоматизацію процесів, використання Інтернету речей та принципів сталого розвитку. Ці підходи дозволяють підприємствам ефективно використовувати ресурси, підвищувати продуктивність, знижувати витрати та мінімізувати екологічний вплив. Завдяки комплексному впровадженню інновацій компанії не лише адаптуються до ринкових змін, а й зміцнюють свою конкурентоспроможність і стійкість.

Література:

1. Сміт Дж., Джонсон Р. Цифрова трансформація виробничих процесів: використання великих даних та автоматизація. *Журнал промислових технологій*. 2023. № 4. С. 15–27.
2. Рамос М. Екологічно відповідальні стратегії управління виробничими ресурсами в умовах сталого розвитку. *Міжнародний журнал економіки та управління*. 2022. Т. 58. № 3. С. 45–59.